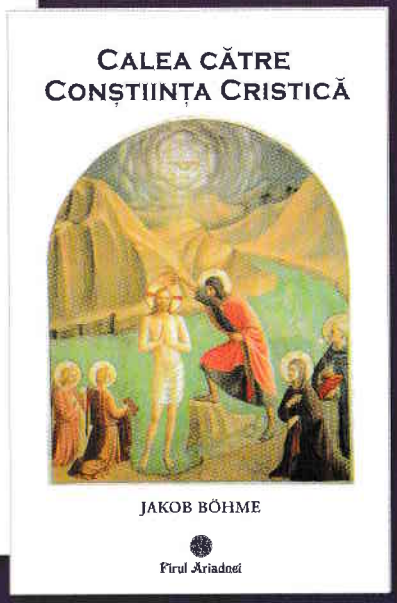
De același autor la editura
Firul Ariadnei

JACOB BOEHME

JACOB BOEHME

CHEIA

sau

explicația diverselor puncte și termeni principali folosiți de autor în operele sale

Scrisă în luna aprilie 1624

de ***JAKOB BOEHME***

Firul Ariadnei

LIBRIS | We know books

Descrierea CIP a Bibliotecii Naționale a României
BOEHME, JAKOB

Cheia sau explicația diverselor puncte și termeni principali folosiți de autor în operele sale / Jakob Boehme. - București : Firul Ariadnei, 2022.

ISBN 978-606-8594-20-0

133.1

© *2022 - Toate drepturile de copyright ale acestei ediții în limba română aparțin* ***Editurii Firul Ariadnei***

Traducere: Ana-Maria Săftoiu
Machetare: Mircea Filip

Firul Ariadnei

Tel. 0730 005 609
e-mail: editura_firulariadnei@yahoo.ro
web: edituraganesha.ro

CUPRINS

INTRODUCERE 1
Iluminarea lui Boehme 1
Moștenirea sa 3
Epoca lui Boehme 4
Influențe 5
Câteva idei ale viziunii sale 6
Câteva teme specifice 8
Cele șapte caracteristici 8
Limbajul Naturii 10
Fecioara Sophia – Înțelepciunea dumnezeiască 13
Alchimie și Astrologie 17
Stilul lui Boehme 22
Cuvinte de încurajare pentru cititori 24

CUVÂNT ÎNAINTE 26

EXPLICAREA TERMENILOR 29
Cum este adecvat să-L privim pe Dumnezeu în afara naturii și în afara creaturii 29
Continuarea examinării prin care acest Dumnezeu unic este o treime 29
Despre Cuvântul veșnic al lui Dumnezeu 31
Despre Numele sfânt Iehovah 32
Despre Înțelepciunea dumnezeiască 33

LIBRIS | We know books

Despre marele Mister 33
Despre Centrul Naturii eterne 35
Despre Natura eternă și cele șapte calități ale sale 35
Explicarea celor șapte calități ale Naturii eterne 38
Despre al treilea Principiu, adică despre lumea vizibilă, din ce a provenit și ce este Creația 48
Despre spiritul lumii și despre Elemente 51
Explicarea sau formula prescurtată a Manifestării dumnezeiești ... 56
Explicarea câtorva cuvinte 58
Cele șapte forme sau spirite de care vorbește Apocalipsa: 1 59
Explicarea primului Tabel 62
Explicația celui de al doilea Tabel 69
Explicația celui de al treilea Tabel 72

INTRODUCERE

Dacă te-ai putea ridica pentru o clipă la înălțimea unde nu există nicio creatură, ai auzi ce spune Dumnezeu.

Dacă-ți menții tăcute simțurile și dorințele, ți se vor revela auzul, vederea și vorbirea veșnice.

Dacă ai rămâne tăcut, ai fi ca Dumnezeu înainte de nașterea naturii și a creaturilor.

Cu aceste promisiuni și provocări dificile suntem invitați în universul bogat și complex al lui Jakob Boehme, umilul cizmar din Górlitz, Boemia, un mistic, profet și teozof autodidact. Toate generațiile care i-au urmat și-au găsit propria cale către universul lăuntric, despre care Boehme avea o viziune fascinantă, iar acest volum urmărește să ofere unele dintre gândurile sale generației actuale de căutători spirituali.

Iluminarea lui Boehme

Persoana lui Jakob Boehme este la fel de fascinantă ca și scrierile sale, chiar dacă portretul său este un amestec de realități și incertitudini, oferite de discipolul și biograful său Abraham von Franckenberg. Știm că Boehme a venit în această lume în 1575, la Alt-Seidenberg, un sat din apropierea orașului Górlitz, fiind al patrulea dintre cei cinci copii ai lui Jakob și Ursula Boehme, care erau țărani liberi. Aveau venituri cât pentru a asigura fiului lor ceva școală elementară și pentru a-l instrui la un cizmar, meserie pe care tânărul Jakob a urmat-o până în ultima parte a vieții, când și-a închis cizmăria și a început o afacere cu in. Mai puțin probabilă a fost vizita unui străin, despre care se spune că ar fi prezis măreția lui Jakob încă de când era un tânăr ucenic.

LIBRIS We know books

Atât Boehme, cât și biograful său au scris despre un moment de cotitură în viața lui Boehme, când a avut o experiență de iluminare spirituală. Franckenberg vorbește despre o viziune inspirată de reflexia luminii soarelui dintr-un vas metalic. Această strălucire a dezvăluit tânărului Boehme tainele lumilor naturale și dumnezeiești, iar starea de iluminare se intensifica atunci când mergea într-un mediu rural, unde contactul cu natura îi confirma această experiență. Boehme avea 25 de ani la momentul acestei experiențe și a continuat apoi să se ocupe de meseria sa de cizmar, fără să scrie nimic despre experiența sa. După 12 ani o altă experiență l-a determinat să-și noteze intuițiile, recunoscând ulterior că nu se aștepta ca ceea ce scria să fie citit de altcineva decât de el. Propria descriere a acestui moment de cotitură este mai puțin dramatică, și în același timp mai dramatică decât cea relatată de Franckenberg. Nu menționează nici vasul metalic și nici raza de lumină, în schimb, după cum scria într-o scrisoare cu 12 ani mai târziu, *„am văzut și am aflat într-un sfert de oră mai multe decât aș fi aflat în mulți ani de studii universitare. Am văzut și am recunoscut Ființa Tuturor Ființelor, esența și ceea ce este dincolo de esență, și care este de nepătruns. Am văzut nașterea Sfintei Treimi a lui Dumnezeu, originea și condiția primordială a acestei lumi și a tuturor creaturilor, prin înțelepciune dumnezeiască. Am văzut și am cunoscut cele trei lumi, prima fiind dumnezeiască, angelică și paradiziacă, a doua fiind lumea întunecată, condiția primordială a naturii focului, iar a treia această lume exterioară, vizibilă, ca pe o creație, ca pe un copil născut și ca un cuvânt rostit de primele două lumi, cea interioară și cea spirituală”*.[1]

Când s-a decis să-și expună trăirile și să scrie prima sa carte, Boehme a descris această experiență culminantă ca fiind plină de iubire dumnezeiască, pe care a trăit-o după ce se luptase din greu cu depresia: *„După o serie de furtuni violente spiritul meu a*

[1] *Epistola* 12.

trecut prin porțile iadului, până la nașterea Dumnezeirii, care era îmbrățișată de iubire așa cum un mire își îmbrățișează mireasa multiubită”.[2]

Când porțile iadului s-au deschis larg, a primit un adevărat șuvoi de cuvinte și și-a dedicat restul vieții pentru a urmări să dea expresie experiențelor sale. Era uimitor nu doar că un cizmar umil pretindea că a avut asemenea experiențe extraordinare, ci și că fiul unor țărani a scris atât de multe pagini. Pentru cei care se considerau pe un nivel social superior lui Boehme, el era un provincial needucat și nevrednic de intuițiile profunde pe care susținea că le are. Prima sa lucrare importantă, *Aurora*, l-a pus în conflict cu autoritățile bisericii, care i-au poruncit să înceteze să mai scrie. Boehme spunea că a păstrat ascultător tăcerea atât cât a putut, până când un alt șuvoi de cuvinte s-a revărsat în ființa sa, în ultimii ani ai vieții.

Moștenirea sa

Lucrările lui Boehme au avut un cerc mic de cititori care le-au apreciat în timpul vieții sale, dar după aceea scrierile sale au influențat nenumărați oameni de-a lungul secolelor. În câteva secole de la plecarea sa din această lume, majoritatea lucrărilor sale erau traduse în engleză și au atras repede atenția platonicienilor de la Cambridge, a poetului puritan John Milton, omului de știință Isaac Newton, teozofilor John Pordage și Jane Leade, de la Philadelphian Society, și unor grupuri de radicali religioși din vremea aceea, precum Quakers. Scrierile lui Boehme au exercitat mai târziu în Anglia o puternică influență asupra lui William Law și William Blake. Pe continent, pietiștii germani se hrăneau din fântâna înțelepciunii lui Boehme, pe care împreună cu quakerii au exportat-o pe continentul nord-american.

[2] *Aurora*, capitolul 19, Firul Ariadnei, 2016.

URBIS We know books

În secolul al XIX-lea, filosofii germani Friedrich Wilhelm von Schelling, Georg Wilhelm Friedrich Hegel și Arthur Schopenhauer îl venerau pe Boehme, iar Samuel Taylor Coleridge a fost la un moment dat un cititor avid al său. În secolul trecut, Boehme i-a influențat clar pe filosoful evreu Martin Buber, pe teologul protestant Paul Tillich, pe filosoful Martin Heidegger, pe psihologul C.G. Jung și pe poetul Robert Bly.

Epoca lui Boehme

Boehme a trăit între anii 1575 și 1624. Orașul său natal, Gorlitz, se afla în provincia Lusatia, pe teritoriul nordic al regatului Bohemia, cu capitala la Praga. Curtea lui Rudolf al II-lea din Praga atrăgea gânditori din multe discipline, inspirați de un spirit umanist renascentist. Printre contemporanii lui Boehme se numărau filosoful René Descartes, în Franța, romancierul Miguel de Cervantes, în Spania, William Shakespeare, în Anglia, compozitorul baroc Claudio Monteverdi, în Italia, și astronomul Johannes Kepler, care la începutul anilor 1600 se afla la Praga. A fost o epocă intelectuală înfloritoare, care a adus idei și curente noi în știință, literatură și muzică.

A fost însă și o epocă de mari conflicte. În secolul anterior nașterii lui Boehme apăruse protestantismul, văzut de adepții săi ca o importantă renaștere a religiei. Dar așa cum se petrece adesea, reînnoirea vine cu prețul divizării. Prinții catolici și protestanți se războiau între ei în numele religiei. Ultimii ani ai vieții lui Jakob Boehme au fost marcați de conflictul religios al Războiului de 30 de ani (1618-1648), care a devastat Europa Centrală. Pe lângă războiul lor cu catolicii pe câmpul de luptă, protestanții se luptau și între ei în amvon. În Górlitz, ca și în alte părți, luteranii și calviniștii se certau în privința doctrinei, Boehme însuși confruntându-se cu persecuții din partea

propriului pastor, pentru ideile sale teologice neconvenționale. Aceste conflicte l-au convins pe Boehme că adevăratul scop al religiei este transformarea spirituală, care conferă o viață în credință și în pace cu ceilalți, mai degrabă decât impunerea unei confesiuni prin violență.

Influențe

Existau și alte curente în perioada lui Jakob Boehme. În afară de comunitățile luterană și calvinistă, era și o comunitate anabaptistă, în apropiere de Górlitz.

Anabaptiștii susțineau o ucenicie creștină radicală. Ei insistau că apartenența la biserică era o alegere conștientă, care necesita practicarea disciplinată a regulilor bisericești. Anabaptiștii s-au abținut să folosească sabia și oficiile magistraturii care foloseau mijloace violente, și cereau standarde morale înalte din partea membrilor bisericii.

În orașul Górlitz și în jurul său a existat și o prezență a grupului lui Schwenkfeld. Caspar Schwenckfeld (1490-1561) și adepții săi respingeau dogma luterană și ierarhia bisericească, preferând o biserică spirituală „invizibilă", care, așa cum o vedeau ei, era lipsită de ipocrizie. Grupul Schwenkfeld și anabaptiștii au suportat persecuția. În scrierile lui Boehme transpar ecouri ale ideilor lui Schwenkfeld, mai ales atunci când vorbește despre adevărata comunitate creștină, care este o realitate spirituală diferită de „biserica de piatră" (*Steinkirche*) sau de „biserica cu ziduri" (*Mauerkirche*).

Domeniile de influență pentru Boehme includeau astronomia, alchimia și Cabala. El a trăit într-o epocă de schimbări extraordinare în gândirea științifică. Lucrările sale reflectă tranziția de la un Univers centrat pe Pământ, la unul centrat pe Soare, ceea ce înseamnă că a avut acces la viziuni mai vaste ale

UBBIS We know books

astronomiei. Interesul său pentru natura Universului are sens, deoarece o mare parte din scrierile sale se focalizează asupra Creației și a ceea ce a urmat apoi. Alchimia era încă foarte prezentă, iar contemporanii lui Boehme erau familiarizați cu scrierile lui Paracelsus. Pentru Boehme alchimia era prețioasă, deoarece susținea că lumea materială este pătrunsă de spirit și că transformarea interioară este însuși scopul vieții. Alchimia i-a oferit limbajul pentru a descrie noua naștere, transformarea fundamentală către perfecțiune la care Dumnezeu invită sufletul. Influențele din Cabala sunt mai dificil de găsit la Boehme, dar pare probabil că tradiția bogată a misticismului ebraic și speculațiile sale îndrăznețe privitoare la lucrarea interioară a dumnezeirii l-au ajutat în căutările lui asupra originii răului. Ca și unii dintre misticii evrei, Boehme nu ezită să sugereze că atât binele, cât și răul își au rădăcinile în Divinitate.

Câteva idei ale viziunii sale

Deși scrierile sale denotă o cunoaștere ezoterică, pentru Boehme mântuirea era mai mult legată de iubire și grație decât de cunoaștere. Problema principală a oamenilor nu este cunoașterea insuficientă, ci mai degrabă o rătăcire a voinței. Mântuirea depinde de reorientarea voinței prin alegerea de a trăi în lumină și iubire. Universul lui Boehme începe cu Însăși Dumnezeirea. Creația apare din Dumnezeu, mai degrabă decât din nimic. Dar înainte ca lumea materială să ia ființă, în interiorul Sinelui lui Dumnezeu are loc un proces care există în afara timpului, pe tărâmul eternității. Condiția primordială a Dumnezeierii este de „ungrund", adică de nepătruns, uneori tradus ca „abis". Dumnezeu este atât de simplu, de unificat, încât nici măcar nu are conștiință de sine, căci asta ar presupune o separare în cadrul Dumnezeirii între observator și ceea ce este observat.

În acest „De Nepătruns" se trezește dorința de a se cunoaște pe Sine, și astfel apare procesul emanației Fecioarei Sophia, personificarea Înțelepciunii din Cartea Proverbelor, care servește drept oglindă în care Dumnezeirea se poate percepe pe ea însăși.

Universul lui Boehme este triplu. El vorbește despre trei lumi: lumea întunericului, a focului și a mâniei; lumea luminii, a compasiunii și a iubirii; și lumea vizibilă în care se găsesc oamenii. Atât prima, cât și cea de-a doua lume se regăsesc în această a treia lume, iar în această a treia lume coexistă iubirea și mânia, compasiunea și conflictul, binele și răul, dar nu în mod pașnic.

În povestea creștină tradițională, lumea este un loc al căderii. În viziunea lui Boehme, Adam fusese creat ca o ființă perfectă, androgină, capabilă de a se reproduce fără ajutorul organelor genitale, și fără dinți, sau intestine, fiindcă nu avea nevoie să mănânce sau să digere, așa cum facem noi. Prin toate aceste calități el reflecta Dumnezeirea. Adam fusese menit să se căsătorească cu Sophia, dar din dorința de a-și împlini propria voință, el a abandonat voința lui Dumnezeu și relația cu Sophia.

Când Adam a pierdut-o pe Sophia, Dumnezeu a creat-o pe Eva, ca soție a lui Adam, pentru ca cei doi să trăiască în castitate în trupuri îngerești. Ei însă au mâncat din fructul oprit, așa cum se spune în Geneză, dar aceasta a fost doar ultima parte a neascultării lui Adam.

Mântuirea, drumul invers spre puritatea Edenului, se realizează prin regenerare spirituală sau renaștere. Întruparea lui Cristos și supunerea voinței sale în fața Voinței Tatălui prin moartea pe cruce face posibilă mântuirea. Totuși această supunere este necesar să fie reflectată în abandonul ființei (*Gelassenheit*) în fața Voinței dumnezeiești.

A trăi în acest abandon presupune renunțarea la posesivitatea adamică și la voința proprie, și deschide calea către ieșirea din sfera mâniei și intrarea în cea a iubirii. După cum am menționat deja, atât lumea mâniei, cât și lumea iubirii sunt prezente în această a treia lume, vizibilă pentru noi. Orientarea propriei